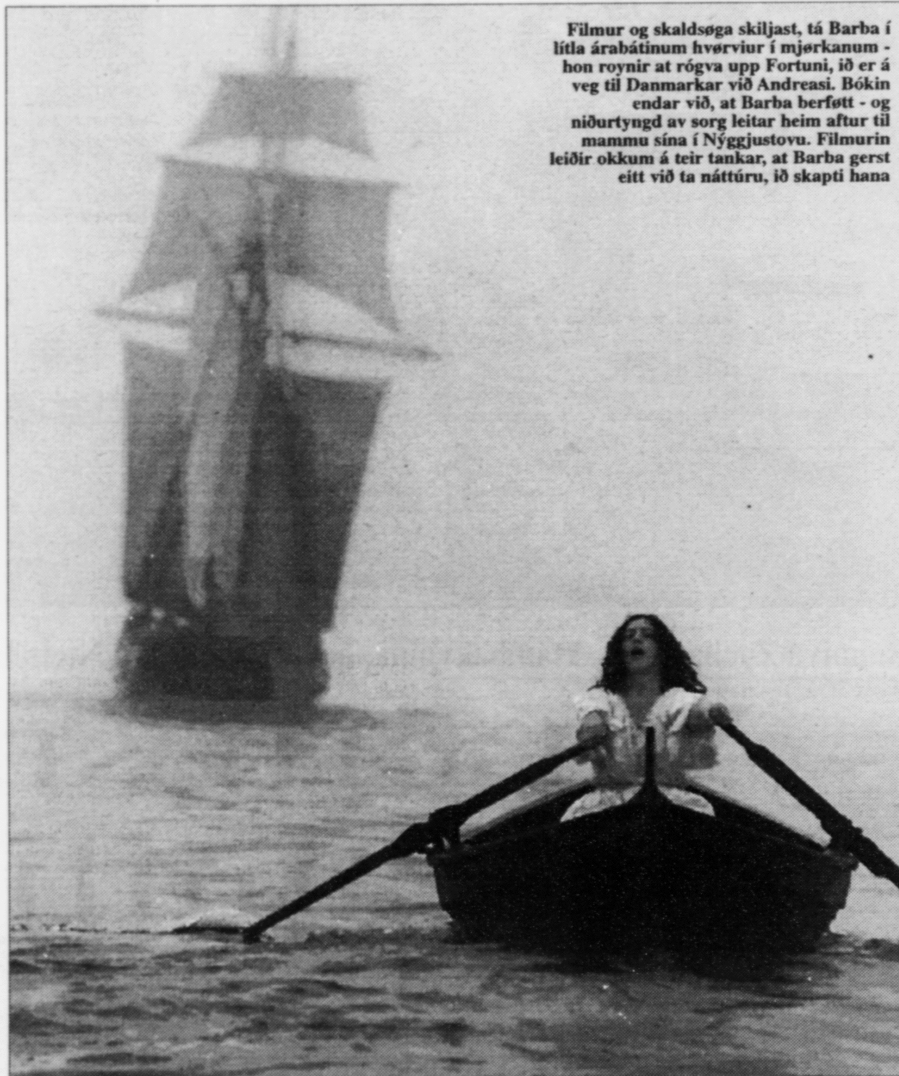

...hon elskaði kærleikan

Filmur og skaldsøga skiljast, tá Barba í lítla árabátinum hvørviur í mjørkanum - hon roynir at rógva upp Fortuni, ið er á veg til Danmarkar við Andreasi. Bókin endar við, at Barba berføtt - og niðurtyngd av sorg leitar heim aftur til mammu sína í Nýggjustovu. Filmurin leiðir okkum á teir tankar, at Barba gerst eitt við ta náttúru, ið skapti hana

EIRIKUR LINDENSKOV

Við nýggjasta filmi sínum gongur Nils Malmros nýggjar leiðir. Higartil hevur hann gjørt allar filmir sínar út frá egnum endurminningum. Hesaferð hevur hann tikið eina av danska/føroysku klassikarunum innan bókmentir - bókina hjá Jörgen-Frantz Jacobsen, Barbara, sum kom út í 1939. Eisini tíðarmyndin og umhvørvið er øðrvísi, enn tað plagar at vera hjá Nils Malmros.

Vit eru ikki í Árhús í fimtíðrunum, men í Føroyum umleið 1760, her stórsliga náttúran setur sínar avmarkingar í kærleiksdramanum.

Kortini er talan um ein rættan »Malmros-film«. Upprunaliga tulkingin av skaldsøguni er væl í tráð við forlongda temaði, sum altíð hevur størsta týðningin - júst tann pína, sum bundin er saman við kærleikan. Tað sást longu í fyrri filmunum hjá Nils Malmros um tey ungu og teirra forelskili, eitt nú »Kundskabens Træ« (1981), og kanska enn meira í virðislønta »Kærlighedens Smerte« (1992). Eingin ivi er um, at Nils Malmros hevur Barbaru í huga, tá hann ímyndar sær tað sárbaru Kirsten í hesum filmi. Báðar kvinnur við nógvum kenslum og við stórum vónum til lívið.

Femme fatal

Í útgávu hjá Malmros byrjar søgan »Barbara« um borð á skipinum Fortunu. Hagani vit gjøgnum sjónarhorn harra Pál uppliva, hvussu tað er hjá einum danskum ungum og eldhugaðum presti er at koma til veðurbarðu Føroyar at út-inna prestagerningina. Hóast álvarsligar ávaringar gerst tann ungi presturinn skotin í Barbu, eini »femme fatal«, sum við eksotisku útstrálingini dregur menn til sín.

Tað er hennara syndafulla og óskylduga sjarma, sum fangar harra Pál - ið er fongdur av girnd. Hóast ávaringar og religiøsa stríð harra Pál verður kærleikin fullborin - til Andreasi Heyde kemur aftur á klettarnar. Hann er lesandi í Keymannahavn og er bróðursonur prest og sorinskrivarara. Andreas er ein ungur sjarmørur, sum fær skapt lív

Í skaldsøguni verður sagt frá úr ymsum sjónarhornum: Viðhvørt Barbu, viðhvørt harra Páls, men í størri og størri mun merja vit, at veruliga sjónarhornið er sorinskrivarans. Hesin gløggi, men mannahatski gudloysingurin hevur alla tíðini verið bergtikin av Barbu, men hann hevur ongantíð torað at gjørt dreymin til veruleika. Tí er tað bæði láturligt og grátligt, at júst hann óbeinleiðis gerst lagna hennara

í tí annars so »deyða« býnum - Havnini. Veruligi ørindi hansara eru at gera eina ritgerð um Føroya náttúru og búskap, men bæði harra Pál og Barba eru greidd um, at Andreas er ein hóttan. Men eingin kann gera nakad við tær erotiksku megina, ið strálar av Barbu.

Ørur av sjalusi

Tá harra Pál at enda sleppur av aftur Mykinesi, og kemur aftur til Miðvágs, er Barba farin til Havnar við Andreasi. Hennara girndarlaga kærleikssamband við

Andreas merkir tó ikki, at hon missir kenslurnar fyri harra Páli. Tá hann - ørur av sjalusi kemur til Havnar, gevur Barba seg til fulnar upp í hendur hansara, og vit siggja eina inniliga kærleikssenu teirra millum, hóast hon longu næsta morgun aftur er farin til Andreas.

Harra Pál roynir at liva við óstöðugu náttúru Barbu, men hann megnar ikki at vinna á svartsjúkuni. Uppøstur av Gápiali, ónda systkinabarni Barbu, sum í veruleikanum er eins øvundsjúk og harra Pál, tekur

hann Barbu og Andres á bóli. Andreas tekur til rýmingar, og Barba verður sett í »myrkastovu«. Hesum syrgir Gápiali fyrri - sum frá at vera handelsforvaltari, nú er vorðin hjálparmaður fútans.

Sorinskrivarin fær valdið

Nú er tað, at sorinskrivarin, sum vit annars ikki hava sæð so nógv til, trýnur fram á pall. Tá Andreas fer til farbróðurin at biða hjálp og sigur honum frá hendingini við Gápiali og harra Pál,

verður avdúkað, at sorinskrivarin í loyndum hevur skrivað ritgerðina, sum Andreas als einki hevur gjørt við, meðan hann hevur verið í Føroyum - vegna Barbu og dovinskapi annars. Andreas verður tvungin at sálvika Barbu og fer úr Føroyum við Fortunu morgunin eftir.

Ikki fyrr enn Fortuna leggur út á hav, syrgir sorinskrivarin fyrri, at Barba verður leyslatin úr myrkastovu. Ólukkulig fær hon skil á, hvat hent er, og roynir hon uttan eydnu at rógva

aftan á skipinum, sum hvørviur í mjørkanum. Barba rør aftaná, men hvørviur. Sterki ovurhugur hennara verður eisini hennara lagna.

Filmurin og skaldsøgan skiljast

Hóast vit ikki beinleiðis siggja, at Barba doyri, er als eingin ivi um, hvussu vit skulu tulka tað, at hon hvørviur í mjørkanum. Her við skiljast filmurin og skaldsøgan, sum letur hana koma aftur á Havnina, har hon berføtt og niðurtyngd av sorg fer gangandi niðan aftur í Nýggjustovu til mammu sína.

Meðan skaldsøgan leggur upp til framhald, endar filmurin dramatiski við, at Barba gerst eitt við náttúruna, sum skapti hana.

Nils Malmros hevur listarlaga skerpað tulkingina. Hetta verður enn greiðari, um vit hyggja at luti sorinskrivarans.

Í skaldsøguni verður sagt frá úr ymsum sjónarhornum: Viðhvørt Barbu - aðrar ferðir harra Páls, men í størri og størri mun merkja vit, at veruliga sjónarhornið er sorinskrivarans. Hesin gløggi, men mannahatski gudloysingurin hevur alla tíðina verið bergtikin av Barbu, men hann hevur ongantíð torað at gjørt dreymin til veruleika. Av somu orsök er tað bæði láturligt og grátligt, at júst hann - tá hann endiliga ger nakad, skrivur ritgerðina hjá Andreasi - óbeinleiðis ger seg sjálvan skyldugan í deyða Barbu.

- Barba elskaði kærleikan, hevur Nils Malmros so ofta sagt, og kann tað eisini vera orsök til, at søguliga fyrimyndin, Beinta, av medysstrum sínum varð skjíft illa-Beinta.

Í skaldsøguni er spurningurin um deyða Barbu ógreiddur. Men Nils Malmros tekur avleiðingina fullt út við at lata sorinskrivarin fáa síðsta orðið.

Hetta verður gjørt í einum brævi, har hann viðgongur, at eisini hann var stýrdur av fáfongdini, tí fáfongdu vónini um, at hann kundi gerast lagna Barbu.

At enda skilir hann tað, men ov seint er.

Sorgarleikurin er fullkomin...